

POSTANOWIENIE

24 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 24 maja 2024 r. w Warszawie
zażalenia M.Ł.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Zamościu

z 2 sierpnia 2022 r., I Ca 97/20,

w sprawie z wniosku M.Ł.

z udziałem K.B., E.N., S.L., J.S., S.M., J.N., A.O., J.N.1, K.P., M.S., S.L.1, I.P.,

S.B., S.Ł., A.R., Gminy T., J.S.1, M.T., H.P., G.P., A.P., B.Ł., A.M., W.Ł., J.Ł., A.Ł.,

M.B., M.B.1, M.K., M.Ł.1 i K.Ł.

o zasiedzenie,

uchyla zaskarżone postanowienie.

(R.N.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 sierpnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Zamościu odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy M. Ł. od postanowienia Sądu Okręgowego w Zamościu z 5 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy wskazał, że zarządzeniem z 6 czerwca 2022 r. pełnomocnik wnioskodawcy zobowiązany został do doręczenia odpisu skargi kasacyjnej H. P. w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c. W odpowiedzi pełnomocnik podał, że H. P. przez znaczną część roku wyjeżdża do prac zarobkowych za granicę, ma więc trudności z

odbiozem korespondencji. Wniósł o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu uczestnika. Zarządzeniem z 1 lipca 2022 r. ww. pełnomocnik zobowiązany został do uprawdopodobnienia, że miejsce pobytu uczestnika nie jest znane, pod rygorem zawieszenia postępowania. W odpowiedzi pełnomocnik wskazał, że po śmierci brata H. P. zaprzestał kontaktów z rodziną i jego miejsce pobytu nie jest znane.

Uzasadniając odrzucenie skargi kasacyjnej Sąd Okręgowy stwierdził, że stanowisko wnioskodawcy jest niewiarygodne i skonstruowane zostało dla potrzeb postępowania. Wnioskodawca pierwotnie - już po śmierci S. P. - podawał, że H. P. wyjeżdża do pracy za granicę i ma trudności z odbiorem korespondencji. Nie wspominał wtedy, że zerwał kontakty z rodziną na co wskazał dopiero wezwany do uprawdopodobnienia przesłanki z art. 144 § 1 k.p.c.

Zdaniem Sądu odwoławczego, w świetle elementarnych zasad logiki i doświadczenia życiowego przyjąć należy, że gdyby istotnie po śmierci brata wspomniany uczestnik zerwał kontakty z rodziną, już w pierwszym piśmie profesjonalny pełnomocnik wskazałby ten fakt, jako istotny dla żądania ustanowienia kuratora. W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjął, że pełnomocnik wnioskodawcy nie wskazał w określonym terminie adresu uczestnika, a wniosek o ustanowienie kuratora nie jest zasadny. Nieuzupełnienie braku formalnego skargi kasacyjnej skutkowało jej odrzuceniem.

Wnioskodawca w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej zarzucił naruszenie: 1) art. 398⁶ § 1 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie tj. odrzucenie skargi kasacyjnej pomimo uprzedniego zobowiązania pełnomocnika wnioskodawcy z zastosowaniem rygoru zawieszenia postępowania; 2) art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie a mianowicie: a) bezzasadne przyjęcie przez Sąd, iż wnioskodawca nie uzupełnił braków w terminie podczas gdy braki zostały uzupełnione tj. wnioskodawca uprawdopodobnił okoliczność iż miejsce pobytu uczestnika jest nieznanie powołując się na informacje uzyskane od jego rodziny b) odrzucenie skargi kasacyjnej mimo uzupełnienia braków przez wnioskodawcę w określonym przez Sąd terminie; 3) art. 144 § 1 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, tj.: nieuwzględnienie wniosku

o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu uczestnika H. P. mimo uprawdopodobnienia, że jego miejsce pobytu nie jest znane.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skarżącego okazały się zasadne.

Zgodnie z utrwalonym i jednolitym orzecnictwem Sądu Najwyższego, wezwanie do uzupełnienia braków formalnych pisma procesowego musi być precyzyjne i powinno zawierać dokładne ich oznaczenie, wskazywać termin ich uzupełnienia oraz określać skutki nieusunięcia tych braków w terminie; nieprecyzyjne wezwanie do uzupełnienia braków środka zaskarżenia, powoduje, że nie może nastąpić jego odrzucenie z powodu niewykonania wezwania (zob. np. wyrok SN z 30 stycznia 2008 r., III CSK 235/07; postanowienia SN: z 9 października 2014 r., IV CZ 61/14; z 19 maja 2016 r., III CZ 17/16). W sprawie poza sporem jest, że zobowiązanie pełnomocnika wnioskodawcy w postępowaniu naprawczym nastąpiło z zastosowaniem rygoru zawieszenia postępowania. Tylko ta okoliczność wyłącza już możliwość odrzucenia środka prawnego wnioskodawcy. Jak wyjaśnił już Sąd Najwyższy strona czy uczestnik postępowania nie może ponosić negatywnych skutków, będących następstwem wadliwości wywołanych przez sąd (zob. postanowienie SN z 21 maja 2020 r., V CZ 4/20).

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że kognicja Sądu Najwyższego w postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia na postanowienie Sądu drugiej instancji, którego przedmiotem jest odrzucenie skargi kasacyjnej, obejmuje badanie okoliczności faktycznych stanowiących podstawę odrzucenia (zob. postanowienie SN z 16 września 2016 r., IV CZ 48/16). W tym kontekście Sąd Najwyższy zauważa, że mając na względzie treść ww. zarządzeń Sądu Okręgowego z 6 czerwca i 1 lipca 2022 r. oraz informacje zawarte w pismach złożonych na wezwanie do usunięcia braków formalnych skargi, nie sposób podzielić stanowiska przyjętego przez Sąd drugiej instancji. Zdaniem Sądu Najwyższego oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy – z powołaniem się na informacje uzyskane od najbliższej rodziny uczestnika H. P. (matki i brata), w okolicznościach sprawy, są wystarczające do stwierdzenia, że pełnomocnik uprawdopodobnił, że miejsce pobytu wspomnianego uczestnika nie jest znane w rozumieniu art. 144 § 1 w zw. z

art. 13 § 2 k.p.c. Należy podkreślić, że powołana regulacja wymaga jedynie „uprawdopodobnienia” a nie „udowodnienia” wskazanej okoliczności, a ponadto uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie wyjaśnia, dlaczego informacje uzyskane od rodziny H. P., względnie samo pochodzenie tych informacji, zdaniem Sądu Odwoławczego, jest niewiarygodne.

Sam fakt, że pełnomocnik wnioskodawcy początkowo powoływał się na inne okoliczności dotyczące ww. uczestnika nie przesądza sam w sobie, że kolejne wyjaśnienia były nieprawdziwe, a przeciwnie może wskazywać, że w związku z czynnościami podjętymi przez pełnomocnika rodzina H. P. zdecydowała się przekazać mu dodatkowe informacje.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zd. pierwsze w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

(a.z.)

[ms]